

 iir

Särava naeratuse ja muretu meelega dirigent Kristjan Järvi magab öösel viis või kuus tundi: rohkemaks ei ole mahti, sest vastasel juhul ei jõuaks ta olla tema ise ega elada sada protsenti oma potentsiaali täites.

TEKST KERTU RUUS – FOTOD MEELI KÜTTIM, ABSOLUTE ENSEMBLE, SCANPIX / STANISLAV MOSHKOV / BRAVO!

ANDEKATE INIMESTEGA VÕIB RASKE OLLA. Nad mossitavad. Kalduvad depressiooni. Kui neil tuleb peale loomehoog, neelab see nad jäägitult endasse, nii et kunst on jumalus ja inimesed muutuvad väärtusetuks. Neil käib peal ka teistsuguseid ja mitte vähem kõike-neelavaid hoogusid, selliseid, mis leiab nad tihti varahommikul kõrtsilaua tagant.

Kristjan Järvi on teistsugune. Temas pole piinatud geniuse varjugi. Temas ei paista üldse mindeid varje. Ajakirjaniku küsimise peale ütleb ta oma kõige paremaks iseloomuomaduseks olevat selle, et ta ei ole pinges inimene. Vend Paavo Järvi reedab küll, et see on asi, mille Kristjan on ära õppinud ja endas arendada püüdnud, sest tema töö ja elu juures pingeid jätkub. Kuid Paavogi mainib juba teises lauses seda Kristjani äratavat naeratust.

Vähesed inimesed naeratavad nii, et neil paistab kaks hambarida. Kristjan Järvi naeratab igast minutist kakskümmend sekundit, kogu suutäis erevalgeid hambaid paistmas, kahe ülemise esihamba vahel terendamas lai vahe. “See on iseloomuvärk,” nendib Viini Tonkünstler Orchestra ja New Yorgis baseeruva Absolute Ensemble’i peadirigent Järvi, istudes mõni tund enne Järvide perekontserti Leigo järve ääres. “Kui sa kord juba oled inimene, kes ei muretse kõige pärast, siis vaatad huumoriga ka sellele, mis halvasti läheb.”

Täna on laupäev. Kolmapäeva õhtul dirigeeris Järvi USAs Colorado osariigis Breckenridge’i festivalil National Repertory Orchestrat. Öö vastu neljapäeva veetis ta lennukis teel Denverist New Yorki. Sealt tormas koju, võttis peale naise ja lapsed. Neljakesi – koos 7aastase Lukase ja pooleteistaastase Finn Byroniga – mindi lennujaama. Viini lennukile. See oli Järvil juba teine öö lennukis. Noorem poeg ja kohvrid jäeti Viini, et minna kolmekesi taas lennujaama. Riia lennukile. Riia lennujaamast sõideti otse proovi. Sealt autoga Leigole. Kell 11 õhtul jõudis hinnatud dirigent Lõuna-Eesti maastiku vahele peidetud järvede äärde. Et reede hommikul kell üheksa taas proovi minna.

“Duši all käimiseks ei jää eriti aega,” nendib ta ise rõõmsameelselt selle hingetukstegeva päeva-ja öökava kirjelduse lõpetuseks. Rõõmsameelselt,

sest duši all käimisel polegi suurt tähtsust, kuna seda kõike teeb ta muusika nimel. Muusika on see, mis paneb kõik rattad käima. Elu. Rütm. Põhjus. Muusika inspireerib seda ühe riigi esinduslavadelt teistele kappavat meest, paneb ta liikuma. Põhitööle lisanduvad arvukad ülesanded külalisdirigendina, ning üks selline toob ta 1. septembril koos Peterburi Maria teatri orkestriga Estonia kontserdisaali.

EESTI FÄNN

Kristjan Järvi kodu on seal, kus on ta abikaasa ja lapsed. Praegu on selleks kohaks Viin. Mõne aasta möödudes võib see aga olla näiteks Saksamaa või USA. Või Austraalia, kust on pärit Kristjani naine, flöödimängija Hayley.

See väljavaade ei tekita kosmopoliitses dirigendis mingit ahastust juurtetuse pärast. “No mul ei ole niisugust tunnet, et pean olema kuskil oma inimestega, tead,” ütleb ta. Viimased kolm sõna, “oma inimestega, tead”, on öeldud lahke irooniaga. Muidugi on Eestis tore, veidi nostalgiline. Muidugi on tal laulupeol – kus Järvid ikka kooride ette astuvad – tunne, et üks suur perekond peab oma pidu. “Minu keel, minu rahvas, minu kultuur,” loetleb Järvi, nagu polekski ta 7aastasest peale tiirelnud laias maailmas, keset rahvusvahelisuse virvarri.

Aga lugu on nõnda, et Kristjan Järvi ei ole mujalgi Eestist ära lõigatud. Ükskõik, kas ta läheb Colo-

radosse, Sydneysse või Viini, ikka leiavad eestlased oma rahvusvenna üles. Kristjan Järville meeldivad eestlased. Ta ütleb, et meid iseloomustab “maitsekas tagasihoid”. See sõna tekib sellest, et kõneleja eesti keeles on veidi kohmakust ja anglisme, ehkki aktsent on vaevumärgatav, kuid selle võiks täitsa kasutusele võtta.

Kui väike Kristjan Ameerikasse tuli, ei osanud ta sõnagi inglise keelt, aga kergesti kohanev pois õppis selle ära lenneldes. Ta räägib ka saksa ja vene keelt. Viimast õpetas vanaema – ema Liilia on nimelt venelanna, kellega isa Neeme tutvus Leningradis. Vene keelt kõneles noor Järvi ka oma klaveriõpetaja Nina Svetlanovaga Manhattani Muusikakoolis. Svetlanova ütles ühel päeval, et aitab, nüüd räägime vene keeles. Kuna järgmisel aastal juhatab Kristjan Järvi Itaalias ooperit, õpib ta ära

Hinnatud dirigent Kristjan Järvi lendab ebainimlikult sageli maailma kontserdisaalide vahet, kuid püsib seejuures rõõmsameelne ja rahulik – ta teeb seda muusika nimel.